

Przestępczość jest ważnym problemem społecznym współczesnego świata. Powszechne zainteresowanie budzą przestępstwa zbrodnicze – morderstwa, gwałty, porwania, handel ludźmi, akty terroru, oszustwa finansowe czy działalność gangów. Są one jednak stosunkowo rzadkie, a na co dzień większość z nas styka się z przestępczością pospolitą – kradzieżami mienia i samochodów, włamaniami do domów i sklepów, uszkodzeniami mienia, ewentualnie bójkami i pobiciami. Przestępstwa pospolite koncentrują się w miastach, lecz nie są rozmieszczone na ich obszarze równomiernie. Tworzą skupienia, zwane *hot spots* oraz obszary wolne od ich występowania, zwane *cold spots*. W rezultacie niektóre dzielnice i osiedla uznawane są jako bezpieczne, a inne jako niebezpieczne, co ma wpływ na ich atrakcyjność i ceny nieruchomości. W wyniku licznych badań przestępczości w miastach wypracowano różne koncepcje wyjaśniające takie zróżnicowanie. Jedna z nich, wywodząca się z socjologii, podkreśla wpływ kryminogennych cech (np. wieku, zamożności, wykształcenia, statusu społecznego) mieszkańców danego obszaru społecznego na występowanie *hot spots* określonych rodzajów przestępstw. Inna, wywodząca się z kryminologii, podkreśla znaczenie determinant przestrzennych w postaci obiektów i form zagospodarowania (np. punktów sprzedaży alkoholu, klubów i dyskotek, mieszkań komunalnych) przyciągających przestępców i przyczyniających się do powstawania *hot spots* oraz innych obiektów (np. cmentarzy, terenów zielonych, ogrodów działkowych) odpychających przestępców i przyczyniających się do powstawania *cold spots*. Żadna z tych koncepcji nie wyjaśnia w pełni przestrzennego zróżnicowania przestępczości pospolitej w wielkim mieście, jak jest np. Szczecin.

W projekcie badawczym „Przestrzenne zróżnicowanie przestępczości pospolitej w wielkim mieście jako efekt współoddziaływania obszarów społecznych i determinant przestrzennych” podejmuje się próbę syntezy obu podejść badawczych. Za pomocą narzędzi GIS wyznaczone zostaną *hot spots* i *cold spots* 10 rodzajów przestępstw pospolitych, zarejestrowanych przez Policję z dokładnością do punktu adresowego w latach 2015-17 w łącznej liczbie 29 784. Na podstawie analizy statystycznej danych dla 37 osiedli wyznaczone zostaną jednorodne obszary społeczne oraz określona intensywność poszczególnych rodzajów przestępstw. Dla każdej z przestrzennych determinant, pięciu przyciągających i pięciu odpychających przestępstwa, wyznaczone zostaną za pomocą narzędzi GIS strefy ich bezpośredniego oddziaływania o zasięgu 200 m, co wynika z poprzednio prowadzonych badań. Dla tych stref również określone zostaną wskaźniki intensywności przestępczości. Poprzez nałożenie cyfrowych map *hot spots* i *cold spots*, map obszarów społecznych oraz map stref oddziaływania determinant przestrzennych możliwe będzie określenie współoddziaływania obszarów społecznych oraz determinant przestrzennych na występowanie *hot spots* i *cold spots* poszczególnych rodzajów przestępstw pospolitych w Szczecinie. Konieczne będzie zastosowanie zaawansowanych metod statystycznych oraz specjalistycznych narzędzi GIS. Dzięki temu można będzie odpowiedzieć np. na pytanie, czy dyskoteka zlokalizowana w „spokojnej” okolicy w takim samym stopniu przyciąga bójki i pobicia, jak dyskoteka zlokalizowana w dzielnicy „podejrzanej”. Podobne pytanie może dotyczyć odpychającego oddziaływania terenów zielonych zlokalizowanych w dzielnicach o różnym natężeniu cech mieszkańców sprzyjających popełnianiu przestępstw.